

basis for performing functions related to ensuring security of the nation.

In the system of international security guarantees, institutions aim at protecting international peace as a universal value as well as defending national security and sovereignty of each state as a separate unit. The notion that is currently enshrined in modern international law regarding the implementation and understanding of the right of a state to self-defense as a recognized opportunity to use armed force only to repel any unlawful armed attack by another state directed against it or against another state is based on a certain idea of international conflict as an interstate confrontation [1, p. 286].

In the context of international relations, the legal framework is determined by international law and agreements that regulate interaction between countries to ensure common security. Such documents establish general principles and standards aimed at preventing conflicts, terrorism, proliferation of weapons of mass destruction and other global threats.

Based on international standards, states develop national plans and strategies. These plans and strategies define the content of national security, sources of threats, and outline the importance of cooperation at the international, national and subnational levels in the field of security risk management. All national plans use the term «national security» as a core concept. National security legislation establishes the ways in which each state treats threats to its security, its values and its very existence [2, p. 47].

The police, in turn, play a key role in ensuring security in accordance with the established legal framework. The legal framework regulates powers of law enforcement agencies, defines the scope of their functions and establishes mechanisms for interaction with other agencies and international partners.

Generally accepted principles of international law, such as the primacy of human rights and the proportionality of security measures, serve as the basis for domestic legislation governing police activities. This allows for a balance between protecting society and preserving the fundamental rights and freedoms of citizens.

Thus, the legal framework for international and national security provides a framework for the actions of police and other law enforcement agencies, which is an important element in maintaining stability and protecting human rights in the modern world.

---

1. Chekhovych T. V. Ensuring International Security by International Legal Means: International Experience. *Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs*. 2013. No. 1. P. 286.

2. International Legal Principles of Ensuring National Security of Ukraine. *Legal Bulletin*. 2018. Issue 7. Part 2. P. 47.

3. National and International Security in the Context of Human Rights Protection in the Modern World. *Philosophical and Methodological Problems of Law*. 2016. P. 128.

УДК 342.77(734)+364.3

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/174-175

Дарья ЛАВРЕНКО

викладач кафедри

загальноправових дисциплін

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Одним із основних завдань держави є конституційно-правова політика, яка полягає у захисті та забезпеченні прав людини та громадянина на життя та вільний розвиток. Конституція України закріплює положення про те, що «Україна є суверена та незалежна, демократична, соціальна, правова».

Стаття 1 Конституції України відіграє важливу роль у визначенні принципів формування та розвитку української державності [1].

Принцип соціальної держави, закріплений у Конституції України, є незалежним, але в той же час перебуває в єдиній системі з принципами, що характеризують державу як демократичну. Насамперед це пов'язане з історичним фактором. Соціальні права належать

до прав другого покоління. Права другого покоління, людські та громадянські свободи почали формуватися у боротьбі народу задля поліпшення його соціально-економічного становища та рівня [2]. Ці вимоги зміцнилися після Другої світової війни та вплинули на демократизацію. Соціальні, економічні та культурні права знайшли нормативне вираження у Загальній декларації прав людини 1948 р. і особливо в Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права 1966 р.

Соціальні гарантії регулюються конституційними нормами, соціальними фондами та умовами для реалізації прав, свобод та законних інтересів людини та громадянина [3]. Соціальні права неможливо реалізувати без організації, координації тощо. Конституція України визначає такі форми діяльності держави з метою забезпечення соціальних прав людини: соціальне забезпечення; створення мережі установ для інвалідів; створення умов, за яких усі громадяни можуть мати можливість побудувати квартиру, придбати або орендувати її як нерухомість, отримати її від держави або органу місцевого самоврядування безкоштовно або за доступною ціною; фінансування охорони здоров'я, безкоштовне медичне обслуговування, ефективні та доступні умови для надання медичної допомоги та розвитку медицини, розвитку та забезпечення фізичної культури та спорту [1]. При аналізі механізму гарантій соціальних прав слід враховувати такі характеристики. Право на гідне життя можна віднести до загального соціального права.

Отже, з метою забезпечення соціальних прав у державі потрібно насамперед забезпечити та створити певні умови для їх реалізації. В країні необхідно законодавчо закріпити норми, що регулюють достатній розмір заробітної плати, безпечні умови праці, обмеження максимальної тривалості робочого часу тощо, а саме: створити спеціальні режими для забезпечення соціальних прав громадян, закріпити чіткі соціальні норми. Також необхідно проаналізувати характеристики та рівень розвитку територіальних одиниць, їхні можливості та ступінь забезпечення у них соціальних прав громадян. Таким чином, найважливішою гарантією соціальних прав людини та громадянина є конституційний лад України, заснований на суворому дотриманні Конституції України та законів України, принципів та норм міжнародного права. Суб'єктом, відповідальним за забезпечення соціальних прав людини та громадянин, є уряд. Президент посідає особливе місце у цій системі. Україна є гарантом прав та свобод людини та громадянина (ст. 102 Конституції України). Завдяки цьому Верховна Рада України захищає соціальні права людини та громадянина (стаття 92 Конституції). Парламент здійснює контроль за дотриманням соціальних прав людини та громадянина на території України, Уповноважений Верховної Ради на постійній основі у своїй компетенції, Кабінет Міністрів України вживають заходів для забезпечення соціальних прав та свобод людини та громадянина (ст. 116 Конституції України). Важливу роль у забезпеченні соціальних прав людини та громадянина відіграють суди. Згідно зі ст. 55 Конституції України соціальні права людини та громадяни перебувають під захистом суду [4].

Проте судовий захист прав людини та основних свобод громадян здійснюють як суди загальної юрисдикції, так і Конституційний Суд України. Права людини та громадянина здійснюються не лише органами державної влади. Відповідні місцеві органи влади та асоціації громадян також мають відігравати свою роль. Міжнародні гарантії захисту соціальних прав людини та громадянина включають міжнародні договори у цій сфері, рішення Європейського суду з прав людини та ін.

1. Конституція України від 28.06.1996. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

2. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту: становлення і розвиток в Україні. Київ : Знання, 2005. 381 с.

3. Кравченко В. В. Конституційне право України. Київ : Атіка, 2006. 568 с.

4. Ріяка В.О. Конституційне право зарубіжних країн. Київ : Юрінком Інтер, 2002. 512 с.